

Βρυξέλλες, 29 Ιανουαρίου 2021
(OR. en)

5623/21

SOC 42
EMPL 30
ECOFIN 71
EDUC 22

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Επιτροπή Απασχόλησης και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου για τη μακροχρόνια ανεργία: κύρια μηνύματα - Επικύρωση των κύριων μηνυμάτων της κοινής επανεξέτασης της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα κύρια μηνύματα της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2016 για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας, με σκοπό την επικύρωσή τους.

Το παράρτημα των κύριων μηνυμάτων της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2016 για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων περιλαμβάνεται στη προσθήκη ADD 1 του εγγράφου 5623/21.

Η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων καλείται να εισηγηθεί στο Συμβούλιο την επικύρωση των κύριων μηνυμάτων της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2016 για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων.

Κοινή επανεξέταση της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας από την Επιτροπή Απασχόλησης και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας

Κύρια μηνύματα της Επιτροπής Απασχόλησης και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας

Η τρίτη επανεξέταση της σύστασης του Συμβουλίου για την ένταξη των μακροχρονίως ανέργων στην αγορά εργασίας πραγματοποιήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2020. Δεδομένου ότι η σύσταση καλεί την Επιτροπή Απασχόλησης να παρακολουθεί την εφαρμογή της σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες και την παροχή εισοδηματικής στήριξης, η εν λόγω τρίτη επανεξέταση διενεργήθηκε από κοινού από τις δύο επιτροπές.

Η επανεξέταση του 2020 διερεύνησε τον αντίκτυπο της κρίσης της νόσου COVID-19 στους μακροχρονίως ανέργους, καθώς και τα μέτρα που έλαβαν ως απάντηση οι υπηρεσίες απασχόλησης και οι κοινωνικές υπηρεσίες για την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών. Οι κύριοι στόχοι ήταν η ανάδειξη του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη αντιμετώπισαν τις προκλήσεις για τους μακροχρονίως ανέργους κατά τα αρχικά στάδια της οικονομικής κρίσης και τα μέτρα που ελήφθησαν για την πρόληψη της αύξησης της μακροχρόνιας ανεργίας, καθώς και για τις δυνητικές οδούς ανάκαμψης. Αν και τα μέτρα χάραξης πολιτικής στο πλαίσιο της νόσου COVID-19 όσον αφορά την απασχόληση και τις κοινωνικές υπηρεσίες διαφέρουν από κράτος μέλος σε κράτος μέλος, η επανεξέταση εντόπισε ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες απασχόλησης, η εξατομικευμένη παροχή συμβουλών ή η κατάρτιση προφίλ, καθώς και η πρόσβαση σε υπηρεσίες και η διαθεσιμότητά τους, ήταν οι πτυχές που δέχθηκαν το μεγαλύτερο πλήγμα από την κρίση COVID-19. Η εγγραφή και η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών επηρεάστηκαν στον μικρότερο βαθμό (14 και 16 κράτη μέλη ανέφεραν μηδενικό αντίκτυπο για τη μεν και τη δε, αντίστοιχα). Για λόγους υγείας και ασφάλειας, πολλά κράτη μέλη ανέφεραν ότι καταβλήθηκαν προσπάθειες να μεταφερθεί στο διαδίκτυο τουλάχιστον ένα μέρος της στήριξης της απασχόλησης προς τους μακροχρονίως ανέργους. Ωστόσο, οι αλλαγές αυτές είχαν ανάμεικτα αποτελέσματα, μεταξύ άλλων λόγω της άνισης πρόσβασης σε επιγραμμικές υπηρεσίες μεταξύ των μακροχρονίως ανέργων και αέργων, ιδίως εκείνων με χαμηλότερο επίπεδο δεξιοτήτων ΤΠΕ. Επιπλέον, δεδομένης της αύξησης του αριθμού των ατόμων που εγγράφονται στις υπηρεσίες απασχόλησης και του περιορισμένου ανθρώπινου δυναμικού των τελευταίων, ορισμένα κράτη μέλη αναφέρουν επίσης ότι, στη διαμεσολάβηση για την εξεύρεση εργασίας και την παροχή συναφών υπηρεσιών, το προσωπικό των υπηρεσιών απασχόλησης τείνει να δίνει προτεραιότητα σε όσους περιήλθαν σε κατάσταση ανεργίας σχετικά πρόσφατα, καθώς έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να βρουν θέση εργασίας.

Όσον αφορά τις κοινωνικές υπηρεσίες, η επανεξέταση έδειξε ότι η πανδημία έχει επηρεάσει αρνητικά την παροχή υπηρεσιών, ιδίως εκείνων που απαιτούν προσωπική επαφή. Αν και η στήριξη προς τους πλέον ευάλωτους διατηρήθηκε σε κάποιο βαθμό, αυτή επικεντρώθηκε κυρίως στην πρόσβαση και τη συνέχεια όσον αφορά τις παροχές κοινωνικής πρόνοιας. Οι δικαιούχοι ελάχιστου εισοδήματος αναφέρθηκαν ως μία από τις ομάδες-στόχους υψηλής προτεραιότητας από ορισμένα κράτη μέλη. Η εγγραφή στις υπηρεσίες και η ενοποίησή τους φαίνεται να είναι οι λιγότερο επηρεαζόμενες πτυχές (18 κράτη μέλη ανέφεραν μηδενικό αντίκτυπο και στις δύο λειτουργίες). Ορισμένα κράτη μέλη κατέβαλαν πρόσθετες προσπάθειες για τη βελτίωση της πρόσβασης σε παροχές (για παράδειγμα, μέσω της χαλάρωσης των όρων πρόσβασης, της κατάργησης των τελών, της διεξαγωγής εκστρατειών προβολής ή της χρήσης ψηφιακών εργαλείων).

Η προβολή, η ατομική παροχή συμβουλών ή η κατάρτιση προφίλ, καθώς και η συνέχεια των υπηρεσιών επηρεάστηκαν στις περισσότερες περιπτώσεις αρνητικά. Ωστόσο, αναφέρθηκαν ορισμένες ορθές πρακτικές στο πλαίσιο του προγράμματος κοινωνικής ενεργοποίησης (όπως η διατήρηση των εβδομαδιαίων επαφών με τους δικαιούχους μέσω διαφόρων διαύλων κοινωνικής δικτύωσης ή με την ενθάρρυνση εθελοντικών δραστηριοτήτων για την παροχή βοήθειας στους πλέον ευάλωτους πολίτες).

Περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη σχεδιάζουν αλλαγές στις διοικητικές διαδικασίες των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ), κυρίως προς ηλεκτρονικές λύσεις και περαιτέρω ενοποίηση των υπηρεσιών. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έχουν ορίσει ένα ενιαίο σημείο επαφής εντός ή εκτός των ΔΥΑ τους, κάτι που θα μπορούσε να διευκολύνει τον συντονισμό της στήριξης και των υπηρεσιών που παρέχονται στους μακροχρονίως ανέργους. Ταυτόχρονα, θα μπορούσε να συμβάλει στην προαγωγή προνομιακών συμπράξεων μεταξύ ΔΥΑ και κοινωνικών υπηρεσιών για την υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής ενεργοποίησης και άλλων πρωτοβουλιών που συνδυάζουν πτυχές της απασχόλησης και της κοινωνικής στήριξης. Ωστόσο, τέτοιες προνομιακές συμπράξεις με κοινούς στόχους και συνολικά μέτρα και υπηρεσίες εξακολουθούν να είναι μάλλον σπάνιες. Η ενίσχυση της προσέγγισης του ενιαίου σημείου επαφής μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση της αυξανόμενης πίεσης που ασκείται στους παρόχους των υπηρεσιών. Η ενίσχυση των εξατομικευμένων διαδρομών ώστε να αντιμετωπίζονται τα πολλαπλά εμπόδια στην πορεία προς την ένταξη στην αγορά εργασίας μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη περαιτέρω αυξήσεων της μακροχρόνιας ανεργίας. Αυτό απαιτεί ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών. Για την υποστήριξη αυτής της διαδικασίας, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αξιοποιήσουν περαιτέρω τα προγράμματα αμοιβαίας μάθησης, με τη συμμετοχή ιδίως των ΔΥΑ και των κοινωνικών υπηρεσιών.

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν αυξήσει τους πόρους που διατίθενται για την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας και της αεργίας στο πλαίσιο της τρέχουσας κρίσης. Αυτό συνεπάχθηκε την άμεση λήψη μέτρων με έμφαση στην ενίσχυση της χρήσης επιγραμμικών υπηρεσιών, στη διεύρυνση των ομάδων-στόχων και στη στόχευση των ευάλωτων ομάδων. Πολλά κράτη μέλη βρίσκονται ακόμη στη διαδικασία σχεδιασμού ή εφαρμογής τέτοιων μέτρων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, για παράδειγμα, μέτρα για τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων.

Η αβεβαιότητα όσον αφορά τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της συνεχιζόμενης κρίσης στη στήριξη των μακροχρονίως ανέργων ήταν επίσης κοινός τόπος, δεδομένης της τρέχουσας έμφασης στην αντιμετώπιση πρωτίστως των άμεσων επιπτώσεων της κρίσης στην απώλεια θέσεων εργασίας και στη διατήρηση της απασχόλησης. Σε αυτή τη συγκυρία, οι μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προσπάθειες υλοποίησης πολιτικών θα πρέπει να επικεντρωθούν στην περάτωση των προγραμμάτων και των μέτρων που διακόπηκαν ή αναβλήθηκαν λόγω της πανδημίας COVID-19, καθώς και στον στοχευμένο συνδυασμό υπηρεσιών για τους μακροχρονίως ανέργους και στην ενοποιημένη παροχή τους.

Η παρακολούθηση της σύστασης για τους μακροχρονίως ανέργους βασίζεται επίσης σε ποσοτικά στοιχεία που συλλέγονται με τη στήριξη των κρατών μελών. Η τελευταία (τρίτη) πλήρης διαδικασία συλλογής στοιχείων με βάση το πλαίσιο δεικτών που ανέπτυξε η Επιτροπή Απασχόλησης πραγματοποιήθηκε το 2019 (σύνοψη των αποτελεσμάτων επισυνάπτεται στα παρόντα κύρια μηνύματα). Το εγχείρημα επικεντρώνεται στην υλοποίηση των συμφωνιών ένταξης στην εργασία, στα επιτευχθέντα αποτελέσματα στον τομέα της απασχόλησης και στον βαθμό στον οποίο αυτά είναι βιώσιμα. Ενώ 14 κράτη μέλη πέτυχαν κάλυψη τουλάχιστον 95% το 2019, σε 8 κράτη μέλη τουλάχιστον ένα στα τρία εγγεγραμμένα άτομα για 18 μήνες ή περισσότερο δεν διέθετε συμφωνία ένταξης στην εργασία. Οι δείκτες παρακολούθησης που αποτυπώνουν την κατάσταση των χρηστών τέτοιων συμφωνιών δώδεκα μήνες μετά την έναρξη απασχόλησης μπορούν να υπολογιστούν μόνο για 16 χώρες. Τα αποτελέσματα του 2019 δείχνουν ότι το 46,5% των χρηστών συμφωνιών ένταξης στην εργασία που εξήλθαν από την ανεργία έχοντας αρχίσει να εργάζονται το 2018, εξακολουθούσαν να απασχολούνται 12 μήνες αργότερα (όχι απαραίτητα στην ίδια θέση εργασίας) σε σύγκριση με το 50,1 % εκείνων που εξήλθαν το 2017, και άρα σημειώθηκε μείωση. Συνολικά, παροτρύνονται τα κράτη μέλη να λάβουν πρόσθετα μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας και της πληρότητας της συλλογής δεδομένων και να βελτιώσουν την ικανότητά τους στον τομέα της παρακολούθησης των ανέργων μετά την έξοδό τους από την ανεργία.